

Reménykeltő őszi szellő

1995 végén és 1996-ban a *Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Környezetgazdaságtani és Technológiai Tanszékén* néhány megszállott kolléga élete – prof. *Kindler József* fáradhatatlan vezénylete mellett – egy hazánkban teljesen ismeretlen szerző könyvének magyar nyelvre ültetése körül forgott. A résztvevők pusztá lelkesedésből, minden ellenszolgáltatás nélkül végezték a fordítás, a lektorálás, a szerkesztés és a korrektúra fáradtságos munkáját, s a szerző is meghozta a maga áldozatát: vasok könyvéért egyetlen fillér jogdíjat sem kért. Mindeközben arról folytak a találgatások, hogy a kiadvány iránt hatszáz, vagy – átütő siker esetén – talán nyolcszáz példány erejéig lesz érdeklődés, hiszen a téma iránt elkötelezettek száma aligha lehet ennél több ebben az országban. Ennek ellenére – vagy talán éppen ezért – a könyv utóéletének gondozására, s az általa felvetett témák szakmailag mélyreható továbbgondolására a tanszéken megalakult az *Altern-csoport*.

A könyv 1996 karácsonyán megjelent, s az elvetett mag szárbá szökkent. Az eladott példányszám minden korábbi elképzelést messze felülmúlt, s nem egészen két év elteltével meghaladta a hétezret. Immár tagadhatatlan a tény: *David C. Korten Tőkés társaságok világuralma* című könyvének hazai megjelenése áttörte a hallgatás falát, s ha nem is túl széles, de mindenképpen járható utat nyitott a gazdaság, és általában a társadalmi és környezeti problémák másként gondolkodói számára. S miután a szerző 1998 októberében az *Altern-csoport* vendégeként Magyarországra érkezett, nyugodtan elmondható, hogy a gyümölcs egy része is beérett. A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen tartott *Korten-előadás* iránt nemcsak a diákság mutatott nagyfokú érdeklődést, hanem számos vendég érkezett vidékről, sőt Erdélyből is. Zsúfolásig megtelt az egyetem legnagyobb előadója, s a sajtó és a televízió élénk érdeklődése mellett *Bogár László* – a *Miniszterelnöki Hivatal* politikai államtitkárának közgazdászként tett – bevezetője után kezdhette meg a szerző a nagyvállalatok által dominált kapitalista rendszer válságáról és a kiút lehetőségeiről szóló előadását. A közönség széles körű tájékozottsága és a rendkívül szívélyes magyarországi fogadtatás komolyan meglepte *Kortent*, s ezúton tolmácsoljuk valamennyi résztvevő, illetve az előadáson csak lélekben jelenlévő felé a szerző és az *Altern-csoport* őszinte köszönetét mindezért.

Az este hangulatát ugyan nem tudjuk visszaadni, ám az előadás teljes magyar fordítását közé tesszük az *őszi Kovász* lapjain. A szöveg az előadáson résztvevők számára is tartalmaz újdonságot, ugyanis a szűkös időkeret miatt *Korten* néhány rész kihagyására kényszerült. Reméljük, hogy mindez elősegíti az elhangzottak elemző és kritikai feldolgozását, s lehetővé teszi a főáramú gazdaságtan megrögzött hívei által következetesen tagadott alternatívák felvázolását.

E számunk második írásában *Dabóczi Kálmán* egyfajta rendteremtésre vállalkozik a közgazdasági gondolkodást erőteljesen befolyásoló fogalmak világában. Sokszor találkozhatunk a médiában a növekedés, a fejlődés, a haladás és a fenntarthatóság fogalmaival, s ezek legkülönfélébb kombinációival (mint például fenntartható fejlődés, fenntartható növekedés stb.), ám valószínűsíthetően még a gazdasági szakemberek többsége sincs tisztában mindezen kifejezések pontos jelentésével, s ezek önkényes összekapcsolásának képtelen következményeivel. Jórészt ennek tudható be, hogy a társadalom elé kitűzött célok, valamint az ezek elérését szolgáló eszközök felcserélődnek, vakvágányra terelve a teljesebb élet iránti igényből fakadó emberi erőfeszítéseket.

Az *Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa* időről-időre figyelemreméltó dokumentumokat bocsát ki a gazdaság és az erkölcs témakörében, s ezek egyike a magyar olvasók számára sem teljesen ismeretlen (*A közgazdaságtan társadalmi és etikai vetületei*; Egyházfórum, Budapest, 1993). Az Altern-csoport fordításában és gondozásában egy újabb dokumentum vált magyar nyelven is hozzáférhetővé, melyben a két kitűnő francia szerző, Antoine de *Salins* és François Villeroy de *Galhau* a napjaink pénzügyi világában tapasztalható legújabb fejlemények alapos elemzését nyújtja a kereszténységből fakadó etikai követelmények tükrében. Bár a dokumentum 1994-ből származik, bizvást elmondható, hogy aktualitása az idő múlásával csak tovább növekedett. Az írással magyarul elsőként a *Kovács* olvasói ismerkedhetnek meg.

Zárásként az Egyesült Államokban élő és az ökológiai közgazdaságtan berkeiben igen jó nevű protestáns teológus, John B. *Cobb Jr.*, *Fenntarthatóság* című könyvét mutatjuk be. A szerző a társadalom és a bioszféra egyre feszültebb kapcsolatából származó környezeti problémákat interdiszciplináris módon közelíti meg, ezért a tanulmányban a gazdaság, az ökológia, az etika és a teológia megfontolásai egyformán hangsúlyosak.

Az Altern-csoport tevékenységével kapcsolatos további információk a *Kovács* utolsó oldalán találhatóak. E helyen is megköszönjük prof. dr. *Kerekes Sándor* tanszékvezetőnek a független kutatást lehetővé tevő alkotó tanszéki légkör megteremtését és sokoldalú támogatását.

Altern-csoport